

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความนิยมไทย ของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง โมเดลที่ได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนอาชีวศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 สังกัด กรมอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสระแก้ว กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ใน 8 จังหวัดดังกล่าว จำนวน 500 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ความนิยมไทย และแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 500 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 100 ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของสื่อมวลชน อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง บุคลิกภาพ และการอบรมเลี้ยงดู ตัวแปรตาม คือ ความนิยมไทย การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติ พื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ด้วยโปรแกรม SPSS for windows 10.00 และวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้วยโปรแกรม LISREL 8.50

สรุปผลการวิจัย

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพตามสมมติฐาน พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 36.08; ค่า p เท่ากับ 1.00 ที่องศาอิสระ เท่ากับ 84; ค่า GFI เท่ากับ .99; ค่า $AGFI$ เท่ากับ .98; ค่า CFI เท่ากับ 1.00; ค่า $Standardized RMR$ เท่ากับ .019 ค่า $RMSEA$ เท่ากับ 0.00 กราฟคิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม มีค่าความ คลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 1.89 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (2.00) โดยค่าความเที่ยงในการวัด ตัวแปรแต่ละตัวมีค่าค่อนข้างสูง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตามคือ ความนิยมไทย มีค่าเท่ากับ .93 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความ นิยมไทยได้ร้อยละ 93 แต่มีเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญ 3 เส้นทาง คือ ตัวแปรเพศไปตัวแปรแฝง

บุคลิกภาพ ตัวแปรเพศไปตัวแปรแฝงการอบรมเลี้ยงดู ตัวแปรแฝงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ไปตัวแปรแฝงการอบรมเลี้ยงดู

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ปรับแก้แล้ว พบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 33.04 ค่า p เท่ากับ 1.00 ที่องศาอิสระเท่ากับ 81 ค่า GFI เท่ากับ .99 ค่า $AGFI$ เท่ากับ .98 ค่า CFI เท่ากับ .99 ค่า $Standardized RMR$ เท่ากับ .018 ค่า $RMSEA$ เท่ากับ 0.00 กราฟคิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 1.55 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (2.00) โดยค่าความเที่ยงในการวัดตัวแปรแต่ละตัวมีค่าค่อนข้างสูง และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตามคือ ความนิยมไทยมีค่าเท่ากับ .94 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความนิยมไทยได้ร้อยละ 94

เมื่อเปรียบเทียบดัชนีนี้แสดงความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามสมมติฐานกับโมเดลที่ปรับแก้ พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ปรับแก้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่า และมีค่าไค-สแควร์สอดแทรกที่ใช้ในการเปรียบเทียบ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความนิยมไทยมีค่าเท่ากับ 3.04 ที่องศาอิสระเท่ากับ 3 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ปรับแก้แล้ว มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพตามสมมติฐาน (เสรี ชัดแจ้ง และสุชาดา กรเพชรปानी, 2546, หน้า 11) และมีจำนวนเส้นทางน้อยกว่า ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้ใกล้เคียงกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความนิยมไทยที่ปรับแก้มาใช้ในการอภิปรายผลการวิจัย

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรความนิยมไทยมี 3 ตัวแปร ได้แก่ อิทธิพลของสื่อมวลชน อิทธิพลของเพื่อน และอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ อิทธิพลของสื่อมวลชน มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .57 รองลงมา คือ ตัวแปรอิทธิพลของเพื่อน มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .40 และอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง มีขนาดอิทธิพล เท่ากับ .22 แสดงว่า การนำเสนอข้อมูลข่าวสารในด้านความนิยมไทยจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาเป็น

พฤติกรรมกรรมการแสดงออกในด้านความนิยมไทยของเพื่อน และพฤติกรรมกรรมการแสดงออกในด้านความนิยมไทยของบิดามารดาตามลำดับ ที่มีอิทธิพลทำให้นักเรียนมีความชื่นชม สนับสนุน และเห็นคุณค่าในด้านความนิยมไทย

4. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทย ได้แก่ บุคลิกภาพ และการอบรมเลี้ยงดู

4.1 บุคลิกภาพมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านอิทธิพลของสื่อมวลชน และอิทธิพลของเพื่อน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .87 และ .43 ตามลำดับ แสดงว่า การที่นักเรียนมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว จะสามารถช่วยให้นักเรียนเปิดรับข้อมูลข่าวสารในด้านความนิยมไทยจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ และเกิดการคล้อยตามพฤติกรรมของเพื่อนในเรื่องความนิยมไทยได้ง่าย ส่งผลทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกชื่นชม สนับสนุน และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์และสินค้าไทย ได้มากกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

4.2 การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .82 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะทำให้นักเรียนรับรู้ และเกิดการยอมรับพฤติกรรมของบิดามารดาในเรื่องความนิยมไทย เกิดความรู้สึกชื่นชม สนับสนุน และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์และสินค้าไทย

5. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรอื่น คือ การอบรมเลี้ยงดู โดยการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางอ้อมต่ออิทธิพลของสื่อมวลชน และอิทธิพลของเพื่อน ผ่านทางบุคลิกภาพ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .97 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว สามารถเปิดรับสื่อ และคล้อยตามพฤติกรรมของเพื่อนได้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุความนิยมไทย พบว่ามีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความนิยมไทย ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ อิทธิพลของสื่อมวลชน อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา บุคลิกภาพ และการอบรมเลี้ยงดู ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปร มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความนิยมไทยซึ่งตัวแปรต่าง ๆ ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสามารถอธิบายความแปรปรวนความความนิยมไทยได้ร้อยละ 94

ผลการวิจัยที่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่

1. อิทธิพลของสื่อมวลชน อิทธิพลของเพื่อน และอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงต่อความนิยมไทย

2. การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทย ผ่านบุคลิกภาพ และอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

3. บุคลิกภาพของนักเรียน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทยของนักเรียน ผ่านอิทธิพลของสื่อมวลชน และอิทธิพลของเพื่อน

ผลการวิจัยที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่

1. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทย ผ่านการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง

2. เพศของนักเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทยของนักเรียน โดยส่งผ่านการอบรมเลี้ยงดู และบุคลิกภาพของนักเรียน

ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 อิทธิพลของสื่อมวลชน อิทธิพลของเพื่อน และอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางตรงต่อความนิยมไทย

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนมีอิทธิพลทางตรงต่อความนิยมไทย โดยพบว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนส่งผลในทิศทางบวกต่อความนิยมไทย แสดงว่า การนำเสนอข้อมูลข่าวสารในด้านวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์และสินค้าไทย ของสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ มีผลต่อความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมในการชื่นชม สนับสนุน และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์และสินค้าไทย ส่งผลทำให้นักเรียนมีความนิยมไทยสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของโรคิช (Rokeach, 1973, p. 1) ที่ว่าค่านิยมเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคม และสถาบันทางสังคมต่าง ๆ สื่อมวลชนจัดว่าเป็นสถาบันหนึ่งทางสังคม และมีบทบาทต่อการเรียนรู้ทางสังคม โดยผ่านทางสื่อประเภทต่าง ๆ ไปสู่ผู้รับ ไม่ว่าจะเป็นทางวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ (สุวรรณ ยูทธนา, 2532, หน้า 14) ทั้งนี้เนื่องมาจากเครือข่ายที่ทันสมัย ทำให้สื่อประเภทต่าง ๆ เข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวาง อิทธิพลของสื่อมวลชนจึงมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ ความคิด เจตคติ ค่านิยมของบุคคล ยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันที่บิดามารดา มีเวลาให้กับลูกน้อยลงยิ่งทำให้สื่อต่าง ๆ มีโอกาสเข้าถึงเด็กได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่พร้อมจะรับข่าวสารต่าง ๆ ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในสภาพสังคมปัจจุบัน (ยูดี เที่ยงธรรมประสิทธิ์, 2536) สื่อต่าง ๆ เหล่านี้กลายเป็นตัวชี้้นำให้เด็กวัยรุ่นแสวงหาวิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม (อลงกรณ์ ปรีวุฒิพงศ์, 2540) นอกจากนั้นสื่อยังสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของวัยรุ่นได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นหากบุคคลได้รับข่าวสารในเรื่องความนิยมไทยเพิ่มขึ้น โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ ย่อมจะมีผลอย่างมากในการสร้างความตระหนักใน

วัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์ และสินค้าไทยให้บุคคลนั้นเกิดความชื่นชม สนับสนุน และเห็นคุณค่าได้ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับการศึกษาของ ดวงเดือน พันธุมนาวิ และคณะ (2539) พบว่า อิทธิพลของสื่อมวลชนส่งผลต่อลักษณะทางจิตใจของเยาวชน และเชื่อมั่นว่า ลักษณะทางจิตใจที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของสื่อมวลชนจะเป็นสิ่งที่คงทน หากเกิดในสภาพแวดล้อมอันเหมาะสมจะเป็นสาเหตุที่สำคัญ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมได้และสอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤติกา ลีลาพตะ (2544) ที่พบว่า นิสิตที่ได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนในระดับต่างกัน จะมีความนิยมไทยแตกต่างกัน

1.2 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า อิทธิพลของเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงต่อความนิยมไทย โดยพบว่า อิทธิพลของเพื่อนส่งผลในทิศทางบวกต่อความนิยมไทย แสดงว่า พฤติกรรมของเพื่อนที่แสดงออกในการชื่นชม สนับสนุน และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์และสินค้าไทย ส่งผลทำให้นักเรียนมีความนิยมไทยสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ โรคิช (Rokeach, 1973) ที่ว่า ค่านิยมเกิดจากสถาบันทางสังคม โดยเฉพาะในสังคมเพื่อนซึ่งเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีการถ่ายทอดค่านิยมซึ่งกันและกัน โดยความศรัทธาเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความเชื่อจนไปกลายเป็นค่านิยม ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กวัยรุ่นเริ่มเห็นความสำคัญของเพื่อน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมากขึ้น คำสั่งสอนของบิดามารดาเริ่มลดความสำคัญลงเรื่อย ๆ ในขณะที่ความคิดเห็น เจตคติ ของเพื่อนกลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นอย่างจริงจัง (จำเนียร ช่วง โชติ และคณะ, 2524) และโดยธรรมชาติของวัยรุ่นมักจะรวมตัวกันเป็นกลุ่ม มีทัศนคติ เจตคติ ธรรมเนียม การแสดงพฤติกรรมที่คล้าย ๆ กัน (สุริยา จาตุพรพิพัฒน์, 2528) มีการปรับตัวให้มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับเพื่อนคนอื่น ๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีธรรม ธนะภูมิ (2535) ที่ว่าวัยรุ่นจะพยายามปรับตัวเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยยอมทำตามเพื่อนและเลียนแบบเพื่อนทั้งท่าทาง การแต่งกาย วิธีพูด ความคิดและค่านิยมต่าง ๆ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤติกา ลีลาพตะ (2544) พบว่า นิสิตที่ได้รับอิทธิพลจากเพื่อนในระดับต่างกัน จะมีความนิยมไทยแตกต่างกัน และจากการศึกษาของ สุริยา จาตุพรพิพัฒน์ (2528) ที่พบว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน หรือค่านิยมของกลุ่มเพื่อนมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ

1.3 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงต่อความนิยมไทย โดยพบว่า อิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองส่งผลในทิศทางบวกต่อความนิยมไทย แสดงว่า พฤติกรรมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่แสดงออกในด้านวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์ และ

สินค้าไทย มีผลต่อความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ในการชื่นชม สนับสนุน และเห็นคุณค่าของ วัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์และสินค้าไทย ส่งผลทำให้นักเรียน มีความนิยมไทยสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ โรคิช (Rokech, 1968) ที่ว่าค่านิยมเป็นสิ่งที่ สืบเนื่องจากสถาบันทางสังคม และเกิดจากการอบรมสั่งสอนมาตั้งแต่วัยเด็ก ทั้งนี้เนื่องมาจากมนุษย์ จะได้รับอุปนิสัยส่วนตัว ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ทศนคติ ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ มาจาก ครอบครัวของตน (Wallece, 1972 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุนาวิณ และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม, 2520, หน้า 18) โดยเฉพาะคนไทยจะผูกพันกับครอบครัว โดยเฉพาะบิดามารดาของตน โดยเด็ก จะค่อย ๆ ซึมซับเอาค่านิยม อุปนิสัย ท่าทางความมั่นใจในตนเอง มาตรฐานทางด้านศีลธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรมที่ดีจากการกระทำของผู้ใหญ่ การรักและชื่นชมธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม เป็นเรื่องที่บิดามารดาจะชี้ชวนให้ลูกสนใจและปลูกฝังได้ไม่ยาก ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกดู และสนับสนุนให้ลูกได้คิดและได้ทำอย่างเหมาะสม (กฤติกา ติลาพตะ, 2544) ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของบำรุง ปานสุนทร (2537) และไพฑูริย์ ธรรมแสง (2536) ที่เชื่อว่านักเรียน ก็จะได้รับถ่ายทอดความนิยมไทยจากผู้ปกครองโดยการปลูกฝัง หรือเลียนแบบจากผู้ปกครอง นอกจากนี้ผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับผลการวิจัยของกฤติกา ติลาพตะ (2544) พบว่านิสิตที่ได้รับ อิทธิพลของครอบครัวต่างกัน จะมีความนิยมไทยแตกต่างกัน และการวิจัยของ ผดุง อารยะวิญญู และศรียา นิยมธรรม (2530) ที่พบว่าความนิยมไทยของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความ นิยมไทยของผู้ปกครอง และจากการวิจัยของบำรุง ปานสุนทร (2537) ที่พบว่า ความนิยมไทย ของผู้ปกครองนั้นส่งผลในเรื่องความนิยมไทยของบุตร

สมมติฐานข้อที่ 2 การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางอ้อม ต่อความนิยมไทย ผ่านบุคลิกภาพ และอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทย ผ่านบุคลิกภาพ และอิทธิพลของค่านิยมของบิดา มารดา หรือ ผู้ปกครอง จากผลการวิจัย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทย ส่งผลในทิศทางบวก ผ่านทางบุคลิกภาพ แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย จะส่งผลทำให้นักเรียนมีมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ชอบเข้าสังคม ชอบสังสรรค์ มีเพื่อนมาก ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือทำงานโดยลำพัง ชอบกิจกรรมที่ให้ความตื่นเต้น ชอบ สนุกสนาน ร่าเริง ชอบเปลี่ยนแปลงไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี เป็นคนแสดงอารมณ์และความรู้สึก เปิดเผย ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครองเป็นกระบวนการที่สร้างสม บุคลิกภาพ และความเป็นตัวเองให้กับเด็ก (Green, 1964 อ้างถึงใน ทศนีย์ ดวงดี, 2544, หน้า 5) ซึ่งกระบวนการพัฒนาแบบแผนของพฤติกรรมมีมาตั้งแต่เกิด และอาจพัฒนามากขึ้นหรือลดลงขึ้น

อยู่กับเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมที่แต่ละบุคคลประสบ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเฮลลอค (Hurlock, 1974, pp. 18-19) ที่ว่าการอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็กและประสบการณ์ต่างๆ จะมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งเด็กจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของเด็กเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น เด็กต้องการเป็นตัวของตัวเอง ถ้าเด็กไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่เด็กจะรู้สึกสับสนในบทบาท และไม่สามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาทของตนได้ถูกต้อง (Erickson, 1959) และสอดคล้องกับแนวคิดของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม (2526) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกด้วยความรักความอบอุ่น และความยุติธรรม ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของลูก ไม่เข้มงวดกวดขันจนเกินไป เด็กจะมีความเป็นตัวของตัวเอง ให้ความร่วมมือ อดทนในการทำงาน มีความมั่นใจในตนเอง และมีพฤติกรรมในทางบวก นอกจากนี้ผลการวิจัยยังตรงกับการวิจัยของรัญจวน คำศิริพิทักษ์ (2524 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 35) ซึ่งพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขันแบบประชาธิปไตย และแบบอารยประชาธิปไตย สัมพันธ์กับพฤติกรรมการกล้าแสดงออก ในทางบวก ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกล้าแสดงออก ในทางลบ

นอกจากนี้ยังพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทย ส่งผลในทิศทางบวก ผ่านทางอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง ซึ่งไพฑูริย์ ธรรมแสง (2536) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การที่จะให้นักเรียนมีความนิยมไทยนั้น จะต้องเริ่มจากการปลูกฝังค่านิยมไทยให้กับผู้ปกครอง ซึ่งเมื่อผู้ปกครองมีความนิยมไทยแล้ว นักเรียนก็จะได้รับการถ่ายทอดความนิยมไทยจากผู้ปกครองโดยการปลูกฝัง หรือเลียนแบบจากผู้ปกครองแสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะทำให้นักเรียนรับรู้ และเกิดการยอมรับพฤติกรรมของบิดามารดาในเรื่องความนิยมไทย เกิดความรู้สึกชื่นชม สนับสนุน และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์และสินค้าไทย ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูในบรรยากาศที่ไม่เคร่งครัด บิดามารดา หรือผู้ปกครองให้ความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็ก จะทำให้นักเรียนซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรม อุปนิสัย และอิทธิพลของค่านิยมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองได้มากขึ้น ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ แฟลนเดอร์ส (Flanders, 1968 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ที่พบว่า ถ้าสร้างให้เกิดความสนิทสนมและความอบอุ่นระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก เด็กจะเลียนแบบผู้ใหญ่ประเภทนี้มากกว่าผู้ใหญ่ที่ทำตัวห่างเหินจากเด็ก และการวิจัยของ ฮอฟแมน (Hoffman, 1970, p. 286) ที่พบว่าผู้ใหญ่ที่เลี้ยงดูเด็ก โดยให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก จะทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในความรักความหวังดีของผู้ใหญ่ และพร้อมที่จะเลียนแบบ

สมมติฐานข้อที่ 3 บุคลิกภาพของนักเรียน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทยของนักเรียน ผ่านอิทธิพลของสื่อมวลชน และอิทธิพลของเพื่อน

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า บุคลิกภาพของนักเรียน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทยของนักเรียน ผ่านอิทธิพลของสื่อมวลชน และอิทธิพลของเพื่อน จากผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพของนักเรียน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทยโดยส่งผลในทิศทางบวกผ่านอิทธิพลของสื่อมวลชน แสดงว่า นักเรียนที่มีลักษณะที่ชอบเข้าสังคม ชอบสังสรรค์ มีเพื่อนมาก ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือทำงานโดยลำพัง ชอบกิจกรรมที่ทำให้ความตื่นเต้น ชอบสนุกสนานร่าเริง ชอบเปลี่ยนแปลงไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี เป็นคนแสดงอารมณ์และความรู้สึกเปิดเผย จะทำให้นักเรียนเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ในเรื่องความนิยมไทย ส่งผลให้นักเรียนมีความนิยมไทยมากกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว เนื่องจากพฤติกรรมของกลุ่มที่แสดงตัวนั้นมักจะให้ความสนใจกับโลกภายนอก และความเป็นจริงทางสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ มากกว่า จึงทำให้รับข่าวสารในเรื่องความนิยมไทยได้มากกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะบางประการของบุคลิกภาพแบบแสดงตัวนั้น สามารถผลักดันให้บุคคลนั้นตัดสินใจเปิดรับการถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม ความเห็น ตลอดจนทัศนคติจากสื่อมวลชน ทำให้บุคคลนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมอนโร (Monroe, 1960) ที่ว่า องค์ประกอบทางด้านจิตใจนั้นมีอิทธิพลต่อการเปิดรับข่าวสารของบุคคล (Media Exposure) สามารถผลักดันให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งตัดสินใจเปิดรับข้อมูลข่าวสาร

นอกจากนั้นยังพบว่า บุคลิกภาพของนักเรียน มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทย โดยส่งผลในทิศทางบวกผ่านอิทธิพลของเพื่อน แสดงว่า นักเรียนที่มีลักษณะที่ชอบเข้าสังคม ชอบสังสรรค์ มีเพื่อนมาก ไม่ชอบอ่านหนังสือหรือทำงานโดยลำพัง ชอบกิจกรรมที่ทำให้ความตื่นเต้น ชอบสนุกสนานร่าเริง ชอบเปลี่ยนแปลงไม่จำเจ มองโลกในแง่ดี เป็นคนแสดงอารมณ์และความรู้สึกเปิดเผย จะทำให้นักเรียนเกิดการคล้อยตามพฤติกรรมของเพื่อนในเรื่องความนิยมไทยได้ง่าย ส่งผลให้นักเรียนมีความนิยมไทยมากกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว เนื่องจากบุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และมีผลต่อการปรับตัว โดยเฉพาะบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวจะสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ง่าย และเกิดสัมพันธภาพที่ดีทางสังคม (วิภาพร มาพบสุข, มปป.) พร้อมทั้งปรับปรุงความคิด และพฤติกรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานของกลุ่มที่ตนปรารถนาจะเข้าร่วมด้วย (สมชาย ธีธรรณกุล, 2526, หน้า 101) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สโตรม (Strom, 1965, pp. 387-389) พบว่าผู้ที่มีการแสดงออกสูง มีความมั่นใจในตนเองในทางที่ดี มีการปรับตัวตามสภาวะแวดล้อมดีมาก ชอบสมาคม ชอบอยู่เป็นกลุ่ม

และตรงกับการศึกษาของ วันเพ็ญ อายุการ (2512, หน้า 105) พบว่า เด็กชายมีลักษณะแสดงตัวมากกว่าเด็กหญิง และผู้ที่มีลักษณะแสดงตัวสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้ง่ายและเป็นผู้เป็นที่ดี

สมมติฐานข้อที่ 4 ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา หรือผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทย ผ่านการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือ ผู้ปกครอง

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทย ผ่านการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง แสดงว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ไม่มีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้นต่อวิถีการดำเนินชีวิตของครอบครัว ทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กในสังคมไทยต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัย ในอดีตพ่อแม่และปู่ย่าตายายในครอบครัวเป็นตัวหลักหรือรูปแบบสำคัญในการพัฒนาเด็ก เด็กสามารถเลียนแบบในการพัฒนาลักษณะทั้งทางจิตใจและพฤติกรรมต่าง ๆ จากตัวแบบ ซึ่งเป็นผู้ให้การอบรมเลี้ยงดูได้อย่างไม่สับสน ซึ่งปัจจุบันนี้ครอบครัวในสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงโดยบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กต้องออกไปทำงานภายนอกมากขึ้น ทำให้บทบาทของบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลต่อการปฏิบัติตนของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่มีต่อบุตรของตน ด้วยเหตุนี้จึงเปิดโอกาสให้สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น สื่อต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทในกระบวนการอบรมเลี้ยงดู ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยกระบวนการอื่น ๆ มากขึ้น กล่าวคือ เด็กไทยทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับใด จะได้รับโอกาสในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไปด้วยเท่าเทียมกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับงานวิจัยของสุธรรม นันทวงค์ (2547) ที่ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไทย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กในกลุ่มวัยรุ่น คือ สถานภาพสมรสของพ่อแม่ ภาวะวิกฤตในครอบครัว และสัมพันธภาพในครอบครัว และการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญมีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูในกลุ่มเด็กวัยรุ่น

สมมติฐานข้อที่ 5 เพศของนักเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทยของนักเรียน โดยส่งผ่านการอบรมเลี้ยงดู และบุคลิกภาพของนักเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือ เพศของนักเรียน ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทยของนักเรียน ผ่านการอบรมเลี้ยงดู แสดงว่า เพศไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้การอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรในปัจจุบันที่ไม่ได้ให้ความสำคัญที่เพศใดเพศหนึ่งเป็นพิเศษ บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะให้ความสำคัญกับการตัดสินใจของบุตรว่า

ต้องการแสดงออกอย่างไรโดยไม่สนใจว่าจะเป็นกิจกรรมของเพศชายหรือเพศหญิง ปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะเป็นกีฬา สาขาวิชาที่เรียน เพศชายหรือหญิงก็สามารถทำได้โดยไม่สนใจว่าเป็นเพศหญิงหรือชาย เพราะฉะนั้นทัศนคติโดยรวมของสังคมไทยที่ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างชายหญิง จึงทำให้พฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป

นอกจากนี้ยังพบว่า เพศของนักเรียนไม่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความนิยมไทยของนักเรียนผ่านบุคลิกภาพ แสดงว่าเพศไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้บุคลิกภาพของนักเรียนต่างกัน อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ เป็นเหตุให้บทบาทและความสามารถของเพศชาย และเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน รวมไปถึงกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่กำหนดให้หญิงมีบทบาทในสังคมได้ทัดเทียมชาย ดังนั้นจึงทำให้บทบาท ทัศนคติ ค่านิยมของเพศชายและเพศหญิงในสังคมเป็นแบบเดียวกัน เป็นผลให้บุคลิกภาพของชายและหญิงไม่แตกต่าง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ อาสรา เดชะวิบูลย์ (2535) ที่ว่า นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีบุคลิกภาพไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จากทฤษฎีของแบนดูรา (Bandura, 1977) ที่ว่าการเรียนรู้จากสื่อมวลชน จะทำให้ผู้รับสาร ยึดถือสื่อมวลชนเป็นต้นแบบ ซึ่งการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความนิยมไทยเพิ่มขึ้นนั้น สื่อมวลชนควรนำเสนอเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์และสินค้าไทยเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างความตระหนัก และเห็นคุณค่าในความเป็นไทย
2. บทบาทสำคัญของครอบครัว บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่จะส่งเสริมให้เด็กมีความนิยมไทยนั้น บิดามารดา หรือผู้ปกครองควรเร่งสร้างคุณภาพของครอบครัวให้เกิดความรัก ความอบอุ่น เลี้ยงดูบุตรแบบประชาธิปไตย และสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาให้บุตรมีความนิยมไทย คือ บิดามารดา หรือผู้ปกครองต้องสามารถเป็นต้นแบบที่ดี ในด้านวัฒนธรรมไทย ประเพณีไทย ศิลปกรรมไทย สิ่งประดิษฐ์ให้แก่บุตรได้ ซึ่งสอดคล้องและสัมพันธ์กับแนวคิดของ โรคิช (Rokeach, 1968) ค่านิยมเกิดจากการสั่งสอนอบรมมาตั้งแต่เด็ก
3. โรงเรียน หรือหน่วยงานการศึกษาควรให้ความสำคัญในการใช้กระบวนการกลุ่ม เพื่อช่วยในการส่งเสริมความนิยมไทยให้กับนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทำให้เกิดการถ่ายทอดความนิยมไทยซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยการนำตัวแปรอิทธิพลทางด้านอื่น เช่น อิทธิพลทางโรงเรียนเข้ามาศึกษาในโมเดลเพื่อที่จะได้ทราบว่าอิทธิพลต่อความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือไม่ เนื่องจากแนวคิดของโรคิช (Rokeach, 1973) เชื่อว่าค่านิยมเกิดจากสถาบันทางสังคม
2. ควรมีการศึกษาความนิยมไทยของนักเรียนอาชีวศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในภูมิภาคอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะมีวัฒนธรรมแตกต่างกัน ซึ่งจะนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบ และยืนยัน โมเดลที่พัฒนาขึ้นได้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น
3. ควรทำการศึกษาผลของความนิยมไทยที่มีต่อวิถีชีวิตของสังคมไทยในปัจจุบัน